

પ્રશ્ન 1(અ) [3 ગુણ]

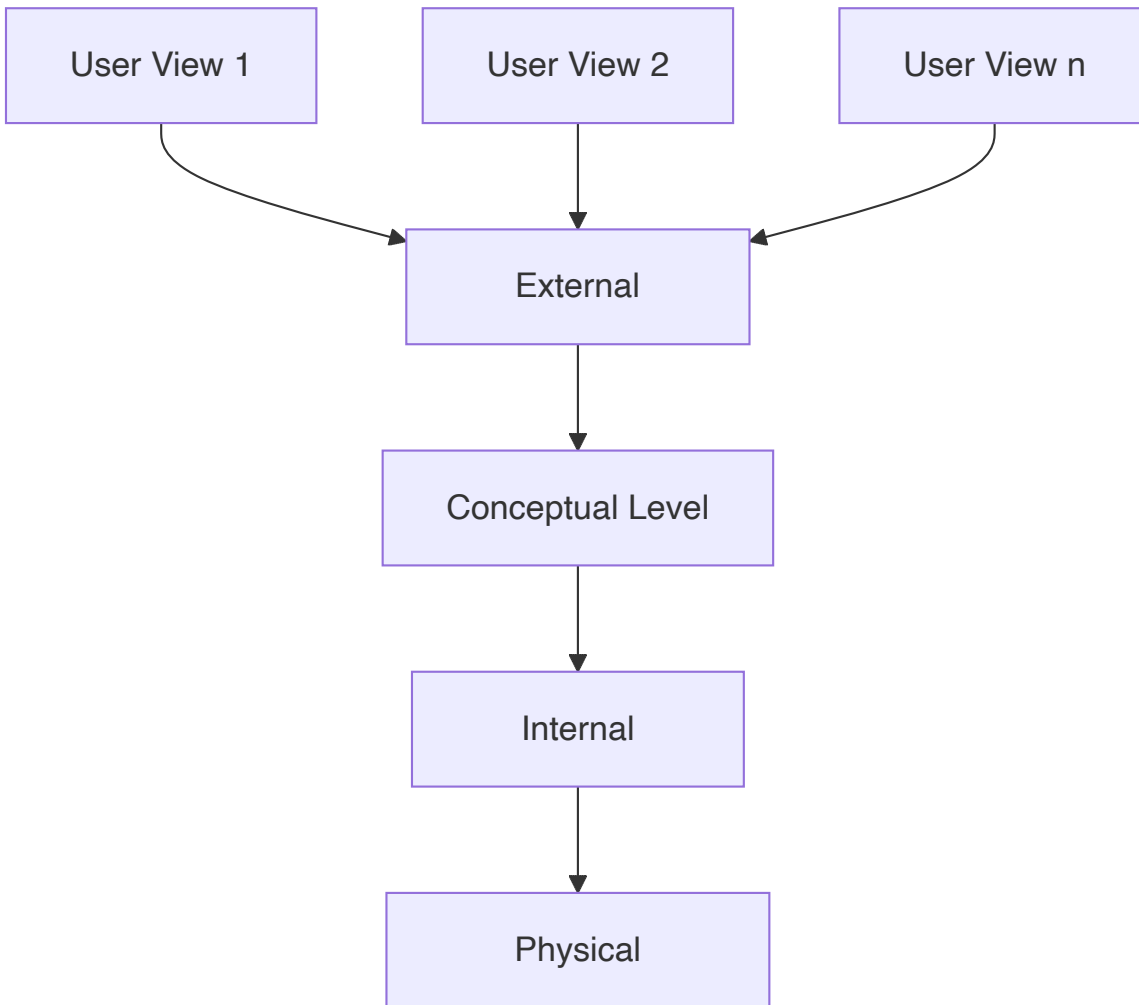
Three-level ડેટાબેઝ આર્કિટેક્ચરને સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

સ્તર	વર્ણન	હેતુ
External Level	યુઝર વ્યુઝ અને એપ્લિકેશન પ્રોગ્રામ્સ	વપરાશકર્તાઓ માટે ડેટા abstraction
Conceptual Level	સંપૂર્ણ લોજિકલ સ્ટ્રક્ચર	સંસ્થાવ્યાપી ડેટા દૃશ્ય
Internal Level	ભૌતિક સ્ટોરેજ વિગતો	સ્ટોરેજ અને access methods

ડાયાગ્રામ:

- **External Level:** વ્યક્તિગત યુઝર વ્યુઝ અને વિશિષ્ટ એપ્લિકેશન જરૂરિયાતો
- **Conceptual Level:** સ્ટોરેજ વિગતો વિના સંપૂર્ણ ડેટાબેઝ schema
- **Internal Level:** ભૌતિક સ્ટોરેજ સ્ટ્રક્ચર્સ અને access paths

મેમરી ટ્રીક: "ECI - Every Computer Interface"

પ્રશ્ન 1(બ) [4 ગુણ]

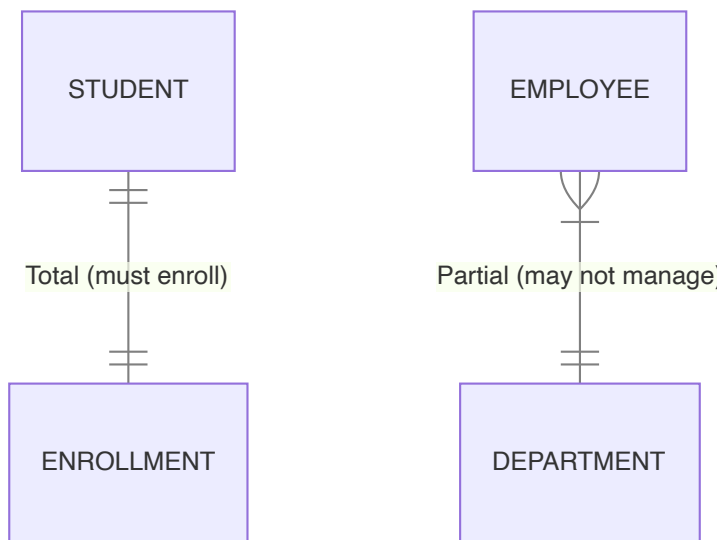
ઉદાહરણ સાથે Total Participation અને Partial Participation સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Participation Type	વ્યાખ્યા	પ્રતીક	ઉદાહરણ
Total Participation	દરેક entity એ ભાગ લેવો જ જોઈએ	Double line	Student-Course enrollment
Partial Participation	કેટલીક entities ભાગ ન પણ લઈ શકે	Single line	Employee-Department management

ડાયાગ્રામ:

- **Total Participation:** તમામ વિદ્યાર્થીઓએ ઓછામાં ઓછા એક કોર્સમાં નોંધણી કરાવવી જ જોઈએ
- **Partial Participation:** બધા કર્મચારીઓ department ને manage કરતા નથી
- **Double lines** total participation constraints દર્શાવે છે
- **Single lines** partial participation relationships બતાવે છે

મેમરી ટ્રીક: "Total = Two lines, Partial = Plain line"

પ્રશ્ન 1(ક) [7 ગુણ]

ફાઇલ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ પર DBMS ના ફાયદા સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

ફાયદો	File System	DBMS
Data Redundancy	ઉચ્ચ duplication	નિયંત્રિત redundancy
Data Inconsistency	સામાન્ય સમસ્યા	ડેટા integrity જાળવાઈ રહે
Data Sharing	મર્યાદિત sharing	Concurrent access સપોર્ટ
સિક્યુરિટી	File-level security	User-level access control
Backup & Recovery	Manual process	Automatic mechanisms

- **ઘટાડેલ ડેટા Redundancy:** એપ્લિકેશનોમાં duplicate ડેટા સ્ટોરેજ દૂર કરે છે
- **ડેટા Consistency:** તમામ એપ્લિકેશનોમાં સમાન ડેટા સુનિશ્ચિત કરે છે
- **ડેટા Independence:** એપ્લિકેશનો ડેટા structure ના ફેરફારોથી સ્વતંત્ર
- **Concurrent Access:** અનેક યુઝર્સ એક સાથે ડેટા access કરી શકે છે
- **સિક્યુરિટી કંટ્રોલ:** યુઝર authentication અને authorization mechanisms
- **Backup અને Recovery:** આપોઆપ ડેટા સુરક્ષા અને પુનઃસ્થાપન
- **ડેટા Integrity:** Constraint enforcement ડેટા ગુણવત્તા જાળવે છે

મેમરી ટ્રીક: "RDCCSBI - Really Don't Copy, Control, Secure, Backup, Integrate"

પ્રશ્ન 1(ક OR) [7 ગુણ]

વિવિધ ડેટા મોડેલ્સની યાદી બનાવો. કોઈપણ બેને ટૂંકમાં સમજાવો.

જવાબ:

ડેટા મોડેલ્સની યાદી:

- Hierarchical Data Model
- Network Data Model
- Relational Data Model
- Object-Oriented Data Model
- Entity-Relationship Model

ટેબલ:

મોડેલ	સ્ટ્રક્ચર	ફાયદા	ગેરફાયદા
Relational Model	Tables with rows/columns	સરળ, લવચીક	Performance overhead
Network Model	Graph with records/links	કુશળ navigation	જટિલ સ્ટ્રક્ચર

Relational Data Model:

- **સ્ટ્રક્ચર:** ડેટા tables (relations) માં ગોઠવાયેલો
- **ઘટકો:** Tuples (rows), attributes (columns), domains
- **ઓપરેશન્સ:** Select, project, join operations ઉપલબ્ધ

Network Data Model:

- **સ્ટ્રક્ચર:** Owner-member relationships સાથે graph-based
- **નેવિગેશન:** Record types વચ્ચે સ્પષ્ટ links
- **લવચીકતા:** Many-to-many relationships કુદરતી રીતે સપોર્ટેડ

મેમરી ટ્રીક: "HNROE - Have Network Relational Object Entity"

પ્રશ્ન 2(અ) [3 ગુણ]

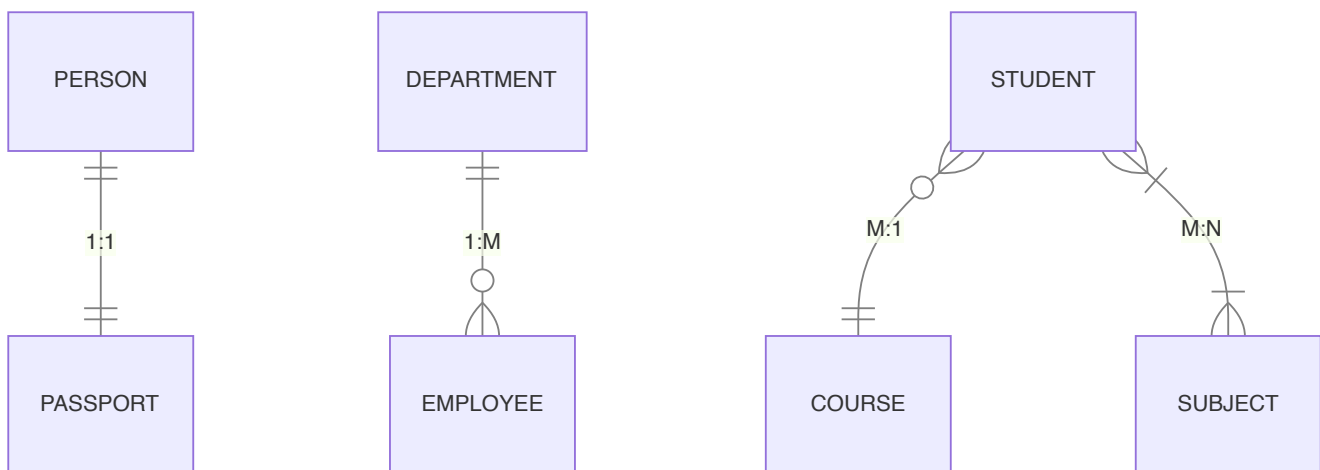
મેપિંગ કાર્ડિનાલિટીઝ સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Cardinality	પ્રતીક	વર્ણન	ઉદાહરણ
One-to-One	1:1	દરેક entity એક બીજા સાથે સંબંધ ધરાવે	Person-Passport
One-to-Many	1:M	એક entity અનેક સાથે સંબંધ ધરાવે	Department-Employee
Many-to-One	M:1	અનેક entities એક સાથે સંબંધ ધરાવે	Student-Course
Many-to-Many	M:N	અનેક entities અનેક સાથે સંબંધ	Student-Subject

સાચાગ્રામ:

- **Cardinality constraints** relationship participation limits વ્યાખ્યાયિત કરે છે
- **Maximum cardinality** associations ની ઉપરી મર્યાદા સ્પષ્ટ કરે છે
- **ડેટાબેઝ ડિઝાઇન** અને relationship modeling માં મદદ કરે છે

મેમરી ટ્રીક: "OMOM - One, One-Many, One-Many, Many-Many"

પ્રશ્ન 2(બ) [4 ગુણ]

Relational Algebra માં આઉટર જોઇન ઓપરેશન સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Join Type	પ્રતીક	પરિણામ	NULL Handling
Left Outer Join	$\bowtie$	બધા left + મેચિંગ right	અનમેચ right માટે NULLs
Right Outer Join	$\bowtie$	બધા right + મેચિંગ left	અનમેચ left માટે NULLs
Full Outer Join	$\bowtie$	બંને tables માંથી બધા	અનમેચ માટે NULLs

ઉદાહરણ:

EMPLOYEE $\bowtie$ DEPARTMENT

- બધા employees શામેલ કરે છે
- Department વિના employees માટે NULL values

- અનમેચ tuples ને સાચવે છે સ્પષ્ટ કરેલ relation(s) માંથી
- NULL values ગુમ થયેલ attribute values ભરે છે
- ત્રણ પ્રકાર: Left, Right, અને Full outer joins
- અધૂરા ડેટા relationships ની reporting માટે ઉપયોગી

મેમરી ટ્રીક: "LRF - Left Right Full outer joins"

પ્રશ્ન 2(ક) [7 ગુણ]

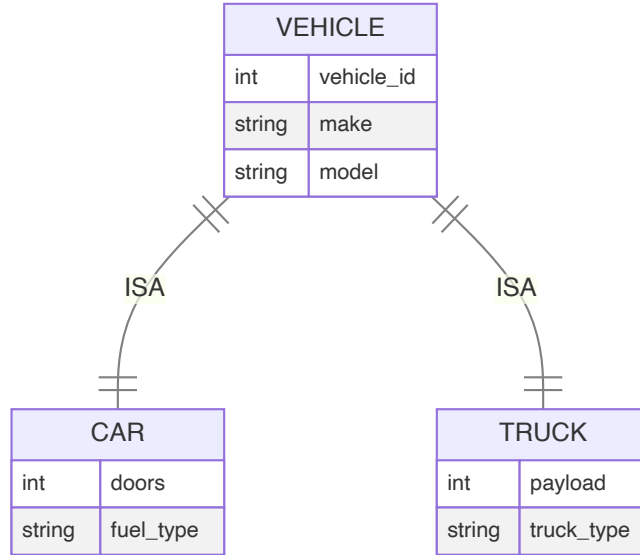
Specialization અને Generalization ની concept ના ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Concept	દિશા	પ્રક્રિયા	ઉદાહરણ
Specialization	Top-Down	સામાન્યથી વિશિષ્ટ	Vehicle $\rightarrow$ Car, Truck
Generalization	Bottom-Up	વિશિષ્ટથી સામાન્ય	Car, Truck $\rightarrow$ Vehicle

સાચાગ્રામ:

Specialization:

- **પ્રક્રિયા:** Superclass માંથી subclasses બનાવવી
- **વારસો:** Subclasses બધા superclass attributes વારસામાં મેળવે છે
- **વધારાના attributes:** Subclasses ને વિશિષ્ટ ગુણધર્મો હોય છે

Generalization:

- **પ્રક્રિયા:** સામાન્ય subclass features માંથી superclass બનાવવું
- **અમૂર્તીકરણ:** સામાન્ય attributes અને relationships ઓળખે છે
- **સરળીકરણ:** Hierarchy દ્વારા જટિલતા ઘટાડે છે

મેમરી ટ્રીક: "SG-TD-BU - Specialization General-To-Detail, Bottom-Up"

પ્રશ્ન 2(અ OR) [3 ગુણ]

Relational Algebra માં keys ના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Key Type	વ્યાખ્યા	અનન્યતા	ઉદાહરણ
Super Key	કોઈપણ attribute set જે uniquely identifies કરે	હા	{ID, Name, Phone}
Candidate Key	Minimal super key	હા	{ID}, {Email}
Primary Key	પસંદ કરેલ candidate key	હા	{StudentID}
Foreign Key	Primary key ને reference કરે છે	ના	{DeptID} references Dept

- **Super Key:** Tuples ને uniquely identifies કરે છે, વધારાના attributes હોઈ શકે
- **Candidate Key:** Redundant attributes વિના minimal super key
- **Primary Key:** Entity identification માટે પસંદ કરેલ candidate key
- **Foreign Key:** Tables વચ્ચે referential integrity સ્થાપિત કરે છે

મેમરી ટ્રીક: "SCPF - Super Candidate Primary Foreign"

પ્રશ્ન 2(બ OR) [4 ગુણ]

ચોગ્ય ઉદાહરણ સાથે ER-ડાયાગ્રામમાં attributes ના પ્રકારો સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Attribute Type	પ્રતીક	વર્ણન	ઉદાહરણ
Simple	Oval	વિભાજિત કરી શકાતા નથી	Age, Name
Composite	Oval with sub-ovals	વિભાજિત કરી શકાય છે	Address (Street, City)
Derived	Dashed oval	બીજા attributes માંથી ગણતરી	Age from Birth_Date
Multi-valued	Double oval	અનેક values	Phone_Numbers

ડાયાગ્રામ:

```
+-----+
|  Name  | <-- Simple
+-----+

+-----+
| Address | <-- Composite
+-----+
|         |
+-----+
| Street | City |
```

```
+-----+-----+
```

```
+-----+
```

```
: |Phone_No| : <-- Multi-valued
```

```
+-----+
```

```
+-----+
```

```
:   Age   : <-- Derived
```

```
+-----+
```

- **Simple attributes** atomic અને અવિભાજ્ય છે
- **Composite attributes** ને અર્થપૂર્ણ ઉપ-ભાગો હોય છે
- **Derived attributes** અન્ય attribute values માંથી computed છે
- **Multi-valued attributes** entity દીઠ અનેક values સ્ટોર કરે છે

મેમરી ટ્રીક: "SCDM - Simple Composite Derived Multi-valued"

પ્રશ્ન 2(ક OR) [7 ગુણ]

SELECT, PROJECT, UNION અને SET-INTERSECTION ઓપરેશનને યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Operation	પ્રતીક	હેતુ	ઉદાહરણ
SELECT	σ	Rows filter કરવા	$\sigma(\text{salary} > 50000)(\text{Employee})$
PROJECT	π	Columns પસંદ કરવા	$\pi(\text{name, age})(\text{Employee})$
UNION	$\cup$	Relations જોડવા	$R \cup S$
INTERSECTION	$\cap$	સામાન્ય tuples	$R \cap S$

ઉદાહરણો:

SELECT Operation:

```
 $\sigma(\text{age} > 25)(\text{STUDENT})$   
- 25 વર્ષથી વધુ ઉંમરના students return કરે
```

PROJECT Operation:

```
 $\pi(\text{name, course})(\text{STUDENT})$   
- ફક્ત name અને course columns return કરે
```

UNION Operation:

SCIENCE_STUDENTS U ARTS_STUDENTS

- બંને streams ના students જોડે છે

INTERSECTION Operation:

MALE_STUDENTS n SPORTS_STUDENTS

- સ્પોર્ટ્સ રમતા પુરુષ વિદ્યાર્થીઓ return કરે

મેમરી ટ્રીક: "SPUI - Select Project Union Intersection"

પ્રશ્ન 3(અ) [3 ગુણ]**Primary Key અને Foreign Key constraint ને અલગ કરો.**

જવાબ:

ટેબલ:

પાસું	Primary Key	Foreign Key
હેતુ	Unique identification	Referential integrity
NULL Values	મંજૂર નથી	મંજૂર છે
અનન્યતા	Unique હોવી જ જોઈએ	Duplicate હોઈ શકે
Table દીઠ સંખ્યા	ફક્ત એક	અનેક મંજૂર

- **Primary Key:** Table ની અંદર entity integrity સુનિશ્ચિત કરે છે
- **Foreign Key:** Tables વચ્ચે referential integrity જાળવે છે
- **અનન્યતા:** Primary keys unique, foreign keys repeat થઈ શકે
- **NULL handling:** Primary keys ક્યારેય NULL નથી, foreign keys NULL હોઈ શકે

મેમરી ટ્રીક: "PU-FN - Primary Unique, Foreign Nullable"

પ્રશ્ન 3(બ) [4 ગુણ]**DUAL table અને SYSDATE ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.**

જવાબ:

ટેબલ:

ઘટક	પ્રકાર	હેતુ	ઉદાહરણ
DUAL	Virtual table	Expressions ટેસ્ટ કરવા	SELECT 2+3 FROM DUAL
SYSDATE	System function	વર્તમાન date/time	SELECT SYSDATE FROM DUAL

DUAL Table:

- **Virtual table** એક row અને એક column સાથે
- ટેસ્ટિંગ માટે વપરાય છે expressions અને functions
- **Oracle-specific** pseudo table

SYSDATE Function:

- વર્તમાન return કરે છે system date અને time
- આપોઆપ અપડેટ system clock સાથે
- **Date/time operations** સપોર્ટેડ

ઉદાહરણો:

```
SELECT SYSDATE FROM DUAL;
SELECT SYSDATE + 30 FROM DUAL; -- 30 દિવસ પછી
```

મેમરી ટ્રીક: "DT-ST - DUAL Testing, SYSDATE Time"

પ્રશ્ન 3(ક) [7 ગુણ]

વિવિધ numeric function નો ઉપયોગ કરવા માટે SQL પ્રશ્નો લખો:

જવાબ:

ટેબલ:

Function	હેતુ	SQL Query	પરિણામ
TRUNC	Integer value	<code>SELECT TRUNC(125.25) FROM DUAL;</code>	125
ABS	Absolute value	<code>SELECT ABS(-15) FROM DUAL;</code>	15
CEIL	Ceiling value	<code>SELECT CEIL(55.65) FROM DUAL;</code>	56
FLOOR	Floor value	<code>SELECT FLOOR(100.2) FROM DUAL;</code>	100

SQL Queries:

```
-- (a) 125.25 નું integer મૂલ્ય દર્શાવો
SELECT TRUNC(125.25) FROM DUAL;

-- (b) (-15) નું absolute મૂલ્ય દર્શાવો
SELECT ABS(-15) FROM DUAL;

-- (c) 55.65 ની ceil ની કિંમત દર્શાવો
SELECT CEIL(55.65) FROM DUAL;

-- (d) 100.2 નું floor મૂલ્ય દર્શાવો
SELECT FLOOR(100.2) FROM DUAL;

-- (e) 16 નું વર્ગમૂળ દર્શાવો
```

```

SELECT SQRT(16) FROM DUAL;

-- (f) e³ ની કિંમત બતાવો
SELECT EXP(3) FROM DUAL;

-- (g) 12 raised to 6 દર્શાવો
SELECT POWER(12, 6) FROM DUAL;

-- (h) 24 મોડ 2 નું પરિણામ દર્શાવો
SELECT MOD(24, 2) FROM DUAL;

-- (i) sign(-25), sign(25), sign(0) નું આઉટપુટ બતાવો
SELECT SIGN(-25), SIGN(25), SIGN(0) FROM DUAL;

```

મેમરી ટ્રીક: "TACFSEPM - TRUNC ABS CEIL FLOOR SQRT EXP POWER MOD"

પ્રશ્ન 3(અ OR) [3 ગુણ]

યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે Unique અને Check સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

Constraint	હેતુ	Duplicates	ઉદાહરણ
UNIQUE	Duplicates અટકાવવા	મંજૂર નથી	Email address
CHECK	ડેટા validate કરવા	Value restrictions	Age > 0

ઉદાહરણો:

```

-- UNIQUE Constraint
CREATE TABLE Student (
    email VARCHAR(50) UNIQUE,
    phone VARCHAR(15) UNIQUE
);

-- CHECK Constraint
CREATE TABLE Employee (
    age NUMBER CHECK (age >= 18),
    salary NUMBER CHECK (salary > 0)
);

```

- **UNIQUE constraint** column માં duplicate values અટકાવે છે
- **CHECK constraint** specified conditions વિરુદ્ધ ડેટા validate કરે છે
- **અન્ય constraints** single column પર લાગુ કરી શકાય

મેમરી ટ્રીક: "UC-DV - Unique no Copy, Check Validates"

પ્રશ્ન 3(બ OR) [4 ગુણ]

PL/SQL બ્લોકની રચના સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

વિભાગ	જરૂરી	હેતુ	ઉદાહરણ
DECLARE	વૈકલ્પિક	Variable declarations	var_name VARCHAR2(20);
BEGIN	ફરજિયાત	Executable statements	SELECT ... INTO var;
EXCEPTION	વૈકલ્પિક	Error handling	WHEN OTHERS THEN ...
END	ફરજિયાત	Block termination	END;

સાચાગ્રામ:

```

DECLARE
    -- Variable declarations
BEGIN
    -- Executable statements
EXCEPTION
    -- Error handling
END;
```

- **DECLARE section:** Variable અને cursor declarations
- **BEGIN-END:** ફરજિયાત executable section
- **EXCEPTION section:** Error handling routines
- **Nested blocks:** PL/SQL blocks nested થઈ શકે છે

મેમરી ટ્રીક: "DBE-E - Declare Begin Exception End"

પ્રશ્ન 3(ક OR) [7 ગુણ]

નીચેના tables ના પ્રમાણે પ્રશ્નો હલ કરો:

જવાબ:

I) PRIMARY KEY તરીકે branchId સાથે બ્રાન્ચ ટેબલ બનાવો:

```

CREATE TABLE BRANCH (
    branchid VARCHAR2(10) PRIMARY KEY,
    branchname VARCHAR2(50) NOT NULL,
    address VARCHAR2(100)
);
```

II) EMPLOYEE ટેબલને પ્રાથમિક કી તરીકે empid સાથે બનાવો:

```
CREATE TABLE EMPLOYEE (
    empid VARCHAR2(10) PRIMARY KEY,
    name VARCHAR2(50) NOT NULL,
    post VARCHAR2(30),
    gender CHAR(1) CHECK (gender IN ('M', 'F')),
    birthdate DATE,
    salary NUMBER(10,2),
    branchid VARCHAR2(10),
    FOREIGN KEY (branchid) REFERENCES BRANCH(branchid)
);
```

III) અમદાવાદ શાખામાં કામ કરતા તમામ કર્મચારીઓને શોધો:

```
SELECT e.* FROM EMPLOYEE e, BRANCH b
WHERE e.branchid = b.branchid
AND b.branchname = 'Ahmedabad';
```

IV) 1998 માં જન્મેલા તમામ કર્મચારીઓને શોધો:

```
SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE EXTRACT(YEAR FROM birthdate) = 1998;
```

V) 5000 થી વધુ પગાર ધરાવતા તમામ મહિલા કર્મચારીઓને શોધો:

```
SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE gender = 'F' AND salary > 5000;
```

VI) અજય જ્યાં કામ કરે છે તે શાખાનું સરનામું શોધો:

```
SELECT b.address FROM EMPLOYEE e, BRANCH b
WHERE e.branchid = b.branchid
AND e.name = 'Ajay';
```

મેમરી ટ્રીક: "CBEFFA - Create Branch Employee Find Female Address"

પ્રશ્ન 4(અ) [3 ગુણ]

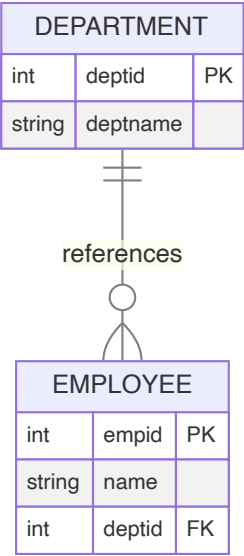
યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે રેફરન્શિયલ ઇન્ટિગ્રિટી સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

પાસું	વર્ણન	ઉદાહરણ
વ્યાખ્યા	Foreign key એ વર્તમાન primary key ને reference કરવી જ જોઈએ	Employee.deptid → Department.deptid
હેતુ	ડેટા consistency જાળવવી	Orphan records અટકાવવા
ક્રિયાઓ	CASCADE, SET NULL, RESTRICT	ON DELETE CASCADE

સાચાગ્રામ:

- રેફરન્શિયલ ઇન્ટિગ્રિટી સુનિશ્ચિત કરે છે કે foreign key values referenced table માં અસ્તિત્વ ધરાવે
- Orphan records constraint enforcement દ્વારા અટકાવાય છે
- Cascade operations updates/deletes દરમિયાન consistency જાળવે છે

મેમરી ટ્રીક: "RIO - Referential Integrity prevents Orphans"

પ્રશ્ન 4(બ) [4 ગુણ]

આંશિક અને સંપૂર્ણ Functional Dependency ને અલગ કરો.

જવાબ:

ટેબલ:

Dependency Type	વ્યાખ્યા	ઉદાહરણ	જરૂરિયાત
Partial	Composite key ના ભાગ પર આધાર	(StudentID, CourseID) → StudentName	Composite primary key
Full	સંપૂર્ણ key પર આધાર	(StudentID, CourseID) → Grade	Complete key needed

ઉદાહરણો:

Partial Functional Dependency:

 $(StudentID, CourseID) \rightarrow StudentName$

StudentName ફક્ત StudentID પર આધાર રાખે છે, CourseID પર નહીં

Full Functional Dependency:

 $(StudentID, CourseID) \rightarrow Grade$

Grade બંને StudentID અને CourseID પર આધાર રાખે છે

- Partial dependency ડેટા redundancy અને anomalies ઉત્પન્ન કરે છે
- Full dependency યોગ્ય normalization માટે જરૂરી છે
- 2NF partial functional dependencies દૂર કરે છે

મેમરી ટ્રીક: "PF-CF - Partial Few, Complete Full"

પ્રશ્ન 4(ક) [7 ગુણ]

ઉદાહરણ સાથે તૃતીય Normal Form સમજાવો.

જવાબ:

3rd Normal Form જરૂરિયાતો:

- 2NF માં હોવું જ જોઈએ
- Transitive dependencies ન હોવી જોઈએ
- Non-key attributes ફક્ત primary key પર આધાર રાખવા જોઈએ

3NF પહેલાંનું ટેબલ:

StudentID	StudentName	CourseID	CourseName	InstructorID	InstructorName
S1	John	C1	Math	I1	Dr. Smith
S2	Jane	C1	Math	I1	Dr. Smith

સમસ્યાઓ:

- Transitive dependency: $StudentID \rightarrow CourseID \rightarrow InstructorName$
- Update anomaly: Instructor name બદલવા માટે અનેક updates જરૂરી
- Delete anomaly: Student દૂર કરવાથી instructor information ખોવાઈ શકે

3NF સોલ્યુશન:

STUDENT ટેબલ:

StudentID	StudentName	CourseID
S1	John	C1
S2	Jane	C1

COURSE ટેબલ:

CourseID	CourseName	InstructorID
C1	Math	I1

INSTRUCTOR ટેબલ:

InstructorID	InstructorName
I1	Dr. Smith

મેમરી ટ્રીક: "3NF-NT - 3rd Normal Form No Transitives"

પ્રશ્ન 4(અ OR) [3 ગુણ]

નોર્મલાઇઝેશનનું મહત્વ સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

ફાયદો	હલ થતી સમસ્યા	પરિણામ
Redundancy ઘટાડવી	Duplicate data	Storage efficiency
Anomalies દૂર કરવી	Update/Insert/Delete issues	Data consistency
Integrity સુધારવી	Data inconsistency	વિશ્વસનીય માહિતી

- ડેટા redundancy ઘટાડવી યોગ્ય table decomposition દ્વારા
- Update anomalies દૂર કરવી duplicate information દૂર કરીને
- Storage space ઓપ્ટિમાઇઝ કરવી normalized structure દ્વારા
- ડેટા integrity જાળવવી referential constraints સાથે
- Maintenance સરળ બનાવવી logical table organization સાથે

મેમરી ટ્રીક: "RESIM - Redundancy Eliminated, Storage Improved, Maintenance"

પ્રશ્ન 4(બ OR) [4 ગુણ]

પ્રાથમ એટ્રિબ્યુટ્સ અને નોન-પ્રાથમ એટ્રિબ્યુટ્સને અલગ કરો.

જવાબ:

ટેબલ:

Attribute Type	વ્યાખ્યા	ભૂમિકા	ઉદાહરણ
Prime	Candidate key નો ભાગ	Key formation	StudentID, CourseID
Non-Prime	કોઈપણ candidate key નો ભાગ નથી	Data storage	StudentName, Grade

ઉદાહરણ:

ENROLLMENT (StudentID, CourseID, Grade, Semester)

Candidate Key: (StudentID, CourseID)

Prime Attributes: StudentID, CourseID

Non-Prime Attributes: Grade, Semester

- Prime attributes** candidate key formation માં ભાગ લે છે
- Non-Prime attributes** વધારાની entity information પ્રદાન કરે છે
- Functional dependencies** આ વચ્ચે normal forms નક્કી કરે છે
- 2NF જરૂરી છે** non-prime પર prime ની કોઈ partial dependencies ન હોવી

મેમરી ટ્રીક: "PN-KD - Prime in Key, Non-prime for Data"

પ્રશ્ન 4(ક OR) [7 ગુણ]

2nd Normal Form ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

2nd Normal Form જરૂરિયાતો:

- 1NF માં હોવું જ જોઈએ
- Partial functional dependencies ન હોવી જોઈએ
- બધા non-key attributes primary key પર સંપૂર્ણ આધાર રાખવા જોઈએ

2NF પહેલાંનું ટેબલ:

StudentID	CourseID	StudentName	CourseName	Grade
S1	C1	John	Math	A
S1	C2	John	Physics	B
S2	C1	Jane	Math	A

સમસ્યાઓ:

- Partial Dependencies:** StudentID $\rightarrow$ StudentName, CourseID $\rightarrow$ CourseName
- Update Anomaly:** Student name બદલવા માટે અનેક updates જરૂરી
- Insert Anomaly:** Student enrollment વિના course ઉમેરી શકાતો નથી

2NF સોલ્યુશન:

STUDENT ટેબલ:

StudentID	StudentName
S1	John
S2	Jane

COURSE ટેબલ:

CourseID	CourseName
C1	Math
C2	Physics

ENROLLMENT ટેબલ:

StudentID	CourseID	Grade
S1	C1	A
S1	C2	B
S2	C1	A

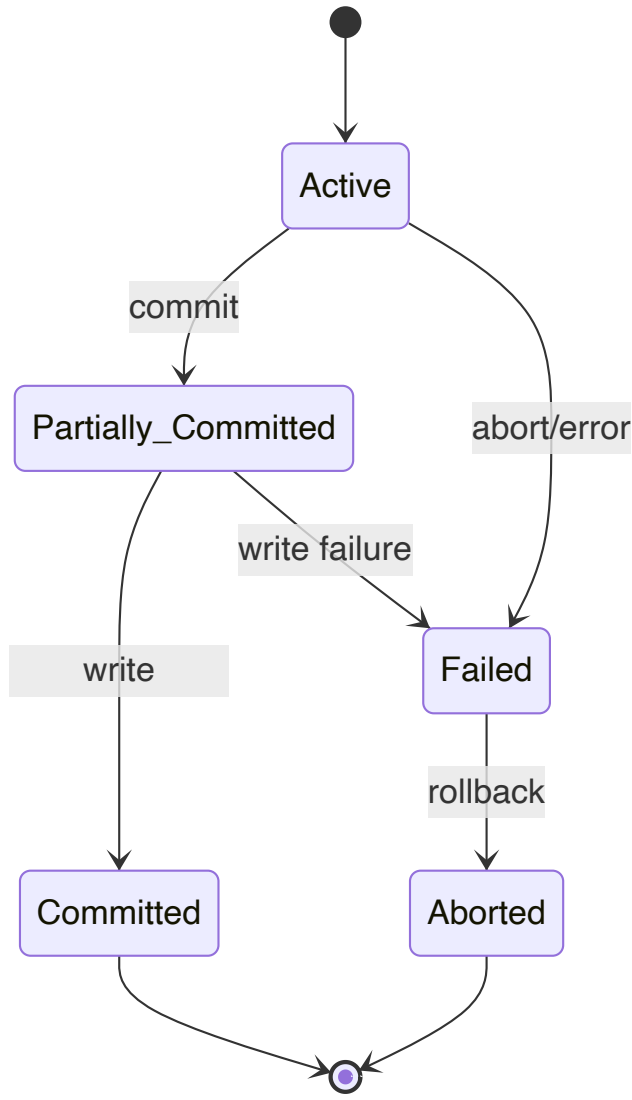
મેમરી ટ્રીક: "2NF-FD - 2nd Normal Form Full Dependencies"

પ્રશ્ન 5(અ) [3 ગુણ]

ટ્રાન્ઝેક્શન સ્ટેટ્સને યોગ્ય ડાયાગ્રામ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

ડાયાગ્રામ:

ટેબલ:

સ્થિતિ	વર્ણન	આગળની સ્થિતિ
Active	ટ્રાન્ઝેક્શન execute થઈ રહ્યું છે	Partially Committed/Failed
Partially Committed	છેલ્લું statement execute થયું	Committed/Failed
Committed	ટ્રાન્ઝેક્શન સફળ	End
Failed	સામાન્ય રીતે આગળ વધી શકતું નથી	Aborted
Aborted	ટ્રાન્ઝેક્શન rolled back	End

- **Active state:** ટ્રાન્ઝેક્શન હાલમાં operations execute કરી રહ્યું છે
- **Partially committed:** બધા operations execute થયા, commit ની રાહ જોઈ રહ્યું છે
- **Failed state:** error આવી, ટ્રાન્ઝેક્શન ચાલુ રાખી શકતું નથી

મેમરી ટ્રીક: "APCFA - Active Partial Commit Fail Abort"

પ્રશ્ન 5(બ) [4 ગુણ]

કોઈપણ બે DDL commands ને યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

કમાન્ડ	હેતુ	Syntax	ઉદાહરણ
CREATE	ડેટાબેઝ ઓબ્જેક્ટ્સ બનાવવા	CREATE TABLE	CREATE TABLE Student(...)
ALTER	વર્તમાન ઓબ્જેક્ટ્સ modify કરવા	ALTER TABLE	ALTER TABLE Student ADD...

CREATE કમાન્ડ:

```
CREATE TABLE EMPLOYEE (
    empid NUMBER(5) PRIMARY KEY,
    name VARCHAR2(50) NOT NULL,
    salary NUMBER(10,2),
    deptid NUMBER(3)
);
```

ALTER કમાન્ડ:

```
-- નવો column ઉમેરવો
ALTER TABLE EMPLOYEE ADD phone VARCHAR2(15);

-- વર્તમાન column modify કરવો
ALTER TABLE EMPLOYEE MODIFY name VARCHAR2(100);

-- Column drop કરવો
ALTER TABLE EMPLOYEE DROP COLUMN phone;
```

- **CREATE** નવા ડેટાબેઝ structures સ્થાપિત કરે છે
- **ALTER** વર્તમાન table definitions modify કરે છે
- **DDL commands** changes ને auto-commit કરે છે
- **Schema changes** ડેટા structure ને કાયમી અસર કરે છે

મેમરી ટ્રીક: "CA-NM - CREATE Adds, ALTER Modifies"

પ્રશ્ન 5(ક) [7 ગુણ]

ACID ગુણધર્મો વિગતવાર સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

ગુણધર્મ	વ્યાખ્યા	હેતુ	ઉદાહરણ
Atomicity	બધું અથવા કંઈ નહીં execution	ટ્રાન્ઝેક્શન integrity	Bank transfer
Consistency	ડેટાબેઝ valid રહે છે	ડેટા integrity	Balance constraints
Isolation	Concurrent execution independence	Concurrency control	અલગ transactions
Durability	Committed changes કાયમી	Recovery guarantee	Power failure survival

Atomicity:

- બધા operations ટ્રાન્ઝેક્શનમાં સંપૂર્ણ execute થાય અથવા બિલકુલ ન થાય
- Rollback mechanism failure પર partial changes undo કરે છે
- ઉદાહરણ: Bank transfer માં debit અને credit બંને operations જરૂરી

Consistency:

- ડેટાબેઝ state ટ્રાન્ઝેક્શન પહેલાં અને પછી valid રહે છે
- Integrity constraints execution દરમિયાન જાળવાય છે
- ઉદાહરણ: Account balance ક્યારેય negative નથી થતું

Isolation:

- Concurrent transactions એકબીજા સાથે interference કરતા નથી
- Locking mechanisms interference અટકાવે છે
- ઉદાહરણ: બે યુઝર્સ એક સાથે same account update કરી રહ્યા છે

Durability:

- Committed changes system failures પછી પણ ટકે છે
- Write-ahead logging recovery capability સુનિશ્ચિત કરે છે
- ઉદાહરણ: Commit પછી power outage થતાં પણ ટ્રાન્ઝેક્શન ટકે છે

મેમરી ટ્રીક: "ACID - Atomicity Consistency Isolation Durability"

પ્રશ્ન 5(અ OR) [3 ગુણ]

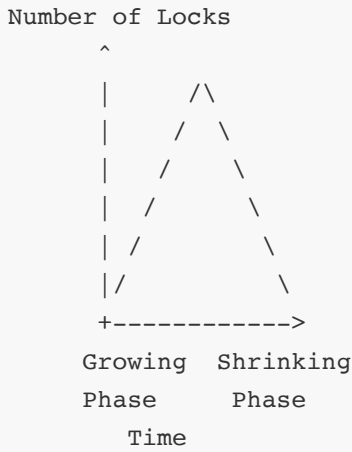
two phase લોકિંગ ટેકનિક શું છે?

જવાબ:

ટેબલ:

ફેઝ	ક્રિયા	વર્ણન	Lock Operations
Growing Phase	Locks મેળવવા	ટ્રાન્ઝેક્શન જરૂરી locks મેળવે છે	ફક્ત LOCK
Shrinking Phase	Locks છોડવા	ટ્રાન્ઝેક્શન locks એક પછી એક છોડે છે	ફક્ત UNLOCK

સાચાગ્રામ:

- **બે ફેઝ:** Growing (lock acquisition) અને Shrinking (lock release)
- **કોઈ lock upgrades** પ્રથમ unlock operation પછી મંજૂર નથી
- **Deadlocks અટકાવે છે** જ્યારે યોગ્ય રીતે implemented હોય
- **Serializability guarantee** concurrent transactions માટે

મેમરી ટ્રીક: "2PL-GS - Two Phase Locking Growing Shrinking"

પ્રશ્ન 5(બ OR) [4 ગુણ]

કોઈપણ બે DML આદેશોને યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ:

ટેબલ:

કમાન્ડ	હેતુ	Syntax	ઉદાહરણ
INSERT	નવા records ઉમેરવા	INSERT INTO	INSERT INTO Student VALUES...
UPDATE	વર્તમાન records modify કરવા	UPDATE SET	UPDATE Student SET name=...

INSERT કમાન્ડ:

```
-- Single record insert કરવો
INSERT INTO EMPLOYEE (empid, name, salary, deptid)
VALUES (101, 'John Smith', 50000, 10);

-- Multiple records insert કરવા
INSERT INTO EMPLOYEE
VALUES (102, 'Jane Doe', 45000, 20),
      (103, 'Bob Wilson', 55000, 10);
```

UPDATE કમાન્ડ:

```
-- Single record update કરવો
UPDATE EMPLOYEE
SET salary = 60000
WHERE empid = 101;

-- Multiple records update કરવો
UPDATE EMPLOYEE
SET salary = salary * 1.10
WHERE deptid = 10;
```

- **INSERT** table માં નવા rows ઉમેરે છે
- **UPDATE** વર્તમાન row values modify કરે છે
- **WHERE clause** update conditions સ્પષ્ટ કરે છે
- **DML commands** explicit commit જરૂરી છે

મેમરી ટ્રીક: "IU-AM - INSERT Adds, UPDATE Modifies"

પ્રશ્ન 5(ક OR) [7 ગુણ]

concurrency control ની સમસ્યાઓની યાદી બનાવો અને કોઈપણ બેને વિગતવાર સમજાવો.

જવાબ:

Concurrency Control સમસ્યાઓ:

1. Lost Update Problem
2. Dirty Read Problem
3. Unrepeatable Read Problem
4. Phantom Read Problem
5. Inconsistent Analysis Problem

ટેબલ:

સમસ્યા	વર્ણન	ઉકેલ
Lost Update	એક ટ્રાન્ઝેક્શન બીજાના changes overwrite કરે છે	Locking mechanisms
Dirty Read	Uncommitted data વાંચવો	Read committed isolation

Lost Update સમસ્યા:

- **સ્થિતિ:** બે ટ્રાન્ઝેક્શન same data વાંચે છે, modify કરે છે, અને પાછું લખે છે
- **ઉદાહરણ:**
 - T1 account balance વાંચે છે: \$1000
 - T2 account balance વાંચે છે: \$1000
 - T1 100 ઉમેરે છે, 1100 લખે છે

- T2 50 બાદ કરે છે, 950 લખે છે
- પરિણામ: T1 નું update ખોવાઈ ગયું, અંતિમ balance ખોટું

Dirty Read સમસ્યા:

- સ્થિતિ: ટ્રાન્ઝેક્શન બીજા uncommitted ટ્રાન્ઝેક્શન દ્વારા modified ડેટા વાંચે છે
- ઉદાહરણ:
 - T1 account balance 1000 થી 1500 કરે છે
 - T2 balance \$1500 તરીકે વાંચે છે (uncommitted data)
 - T1 fail થાય છે અને \$1000 પર rollback કરે છે
 - પરિણામ: T2 એ calculations માટે ખોટો ડેટા વાપર્યો

ઉકેલો:

- **Locking protocols:** Same data ને simultaneous access અટકાવે છે
- **Isolation levels:** Uncommitted changes ની visibility control કરે છે
- **Timestamp ordering:** Timestamps ના આધારે transactions ને order કરે છે
- **Multi-version concurrency:** અનેક ડેટા versions જાળવે છે

મેમરી ટ્રીક: "LDUI - Lost Dirty Unrepeatable Inconsistent"